

11. Портер М. Э. Конкуренция. – Москва, 2000. – 495 с.
12. Яковлев А. Статистическая оценка уровня монополизации производства // Вестник статистики. – 1990, № 9, с. 39–44

POSSIBILITIES OF COMPETITIVENESS IN LITHUANIAN FOOD INDUSTRY

A. Staigienė

Summary

The article analyses the potential of the Lithuanian food and beverages industry to surmount the competitive pressure of EU markets under circumstances of a constantly changing environment and evaluates a possible development of competitive advantages of this sector, as well as an opportunity to increase its competitiveness by means of clustering. The article also emphasizes the importance of the state role in the development of the competitive food and beverages industry in Lithuania.

Key words: competitiveness, competitive factors, competitive advantage, food industry.

MAŽIAU PALANKIŲ ŪKININKAUTI VIETOVIŲ KOMPENSACINIŲ IŠMOKŲ ĮTAKA LIETUVOS ŽEMĖS RINKAI

Artūras LAKIS

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas
V. Kudirkos g. 18, Vilnius
El. paštas: a.lakis@laei.lt

Santrauka

Straipsnis parengtas pagal LR žemės ūkio ministerijos užsakytą tyrimą. Tyrimo metu nustatyta, kad, siekiant stabilios ir socialiai palankios žemės rinkos plėtos, būtina ją stebėti, analizuoti ir taikyti minimalias skatinimo ar nukreipimo socialiai palankesne linkme priemones. Padidėjęs žemės rinkos aktyvumas skatina analizuoti, kokie veiksniai lemia šį augimą, ar žemės ūkio paramos politika turi įtakos žemės rinkoje vykstantiems procesams. Tyrimo rezultatai aiškiai rodo didesnio žemės rinkos aktyvumo ir mažiau palankių ūkininkauti vietovių (MPŪV) išmokų sąsajas.

Reikšminiai žodžiai: žemės rinka, mažiau palankios ūkininkauti vietovės, kompensacinės išmokos.

Įvadas

Žemės rinka – gamybos išteklių rinkos rūšis, kurią sudaro žemės par-davėjai bei pirkejai ir informacija, būtina rinkos dalyvių sprendimų priėmimui. Žemės ūkio paskirties žemė yra svarbiausias žemės ūkio produkcijos gamybos veiksnys, todėl jos rinka turi ir ekonominę reikšmę. Žemės ūkyje terminas „žemė“ gali būti suprantamas kaip teritorija, kurioje vykdoma gamyba, darbo objektas, kai žmonių veikla ir kapitalas nukreipti ją parengti produkcijos gamybai, ir darbo priemonė, kuri yra naudojama kaip žaliava (Plivere, 2008). Kitas svarbus žemės rinkos aspektas – socialinis, nes žemės ūkio veikla dažniausiai yra susijusi su gyvenamąja vieta ir socialiniais ryšiais tame pačiame rajone, todėl žemė negali būti vertinama tik kaip paprastas mainų objektas (Hurteimann, 2004).

Pastaraisiais metais Lietuvos žemės ūkio paskirties žemės rinka buvo gana dinamiška. Jos aktyvumas itin padidėjo 2004 m. ir tebesitęsia iki šiol. Į rinką įtraukiama ir anksčiau buvusi beveik visiškai nepaklausi nederlinga žemė. Padidėjusi paklausa ir su naryste Europos Sąjungoje (ES) susijusi parama žemės ūkiui lėmė žemės pirkimo bei pardavimo kainų šuolį. Tokie pokyčiai žemės ūkio pa-skirties žemės rinkoje svarbūs ir ekonominiu, ir socialiniu atžvilgiu. Juos su ūkio struktūros pajamų didėjimu, kaimo infrastruktūros gerėjimu ir kitais socialiniais bei ekonominiais pokyčiais sieja abipusis ryšys, todėl žemės rinką galima traktuoti kaip vieną iš kaimo plėtos priemonių. Tirtant žemės rinką, kyla klausimas, ar jai turi įtakos kompensacinės paramos priemonės, pavyzdžiui, išmokos MPŪV. Moksliniu aspektu ši sąveika mažai tyrinėta. Tyrimo metu siekta apibūdinti šį ryšį ir įvertinti jo stiprumą, analizei naudojant Lietuvos savivaldybių statistikos duomenis.

Tyrimo tikslas – iširti MPŪV ir tiesioginių išmokų, susijusių su žemės ūkio paskirties žemės plotais, įtaką žemės ūkio paskirties žemės rinkai. Tyrimo objektas – žemės rinka. Tyrimo metodai: loginės analizės bei sintezės, indukcijos ir dedukcijos, statistinės analizės, koreliacinės bei regresinės analizės.

Rezultatai

Nagrinėjant žemės ūkio naudmenų rinką, atsižvelgta į tai, kad ES parama žemės ūkiui išjudino iki tol vangiai besivysčiusią šalies žemės ūkio paskirties žemės rinką. Žemės ūkio veikla tapo patrauklesnė, nes mokamos išmokos galantavo didesnes pajamas ir užtikrino veiklos pelningumą. Tai paspartino ūkių plėtrą. Kaimo vietovėse žemė tapo patraukliu ilgalaikų investicijų objektu. Tačiau šios investicijos nebūtinai stėjamos su žemės ūkio veikla. Kartu vystėsi ir kitos ekonominės veiklos sritys, o didėjanti žemės paklausa išryškino pagrindines investicijų traukos krypys: derlinga žemė (ūkininkavimui arba nuomai), žemė arti didelių miestų (gyvenamajai ar komercinei statybai) arba vaizdingose vietovėse (rekreacijos objektų statybai).

Žemės ūkio plėtra paskatino ir žemės ūkio paskirties žemės paklausą. Be prie didmiesčių esančių rajonų, kur žemė dažniausiai perkama gyvenamųjų namų ir komercinės paskirties objektų statybai, didžiausia žemės paklausa buvo palankiose ūkininkauti vietovėse (PŪV). Tyrimai parodė, kad jose vidutinė žemės kaina nuo 972 Lt/ha 2003 m. išaugo iki 3 394 Lt/ha 2008 m. Vidutinės žemės kainos didėjimas MPŪV nedarug atsiliko nuo kainų augimo PŪV, tačiau tokią situaciją lėmė tik kelių rajonų rodikliai. Pavyzdžiui, itin nepalankioms vietovėms priskirtame Trakų rajone vidutinė žemės kaina 2008 m. buvo 8 874 Lt/ha. Atsižvelgus į tai, kad šiame rajone gausu vaizdingų, tinkamų rekreacijai vietovių ir rajonas yra netoli Vilniaus, didžioji dalis žemės pirkieta ne žemės ūkio veiklai.

Rinkos kainą lemia tai, kiek pirkėjas pasiruošęs mokėti ir kiek pardavėjas tikisi gauti. Sparčiau kilo esančios arti didžiųjų miestų ir linkamos rekreacijai žemės kainos, nes šioje srityje konkuravo finansškai pajėgūs rinkos dalyviai. Perkamos žemės ūkio veiklai vystyti žemės kainos taip pat kilo, tačiau didėjimas nebuvo toks žymus dėl riboto rinkos dalyvių kiekio ir įvairiose rajonuose buvo nevienodas. Labiausiai žemė brango tuose rajonuose, kur aukštesnis žemės derlingumas, didesnė aktyviai užsilimančių žemės ūkio veikla ūkių koncentracija ir mažesnės kaimo valdų savininkų amžiaus vidurkis. Analizuojant vidutinės žemės ūkio paskirties žemės kainas pagal savivaldybes, galima išskirti tris pagrindines grupes.

Pirmąją grupę sudaro Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Kretingos ir Trakų rajonai, kur didžioji dalis perkamos žemės skirta ne žemės ūkio veiklai, o gyvenamosios ar komercinės ir rekreacinės paskirties pastatų statybai, todėl žemės kainos čia yra didžiausios – nuo 9 000 Lt/ha. Antrąją grupę sudarytų vidurio Lietuvos rajonai, kuriuose vyrauja derlinga, tinkanti efektyviai ūkininkauti žemė, o jos kaina svyruoja nuo 2 500 iki 5 300 Lt/ha. Pagal kainas prie šios grupės būtų galima priskirti ir Širvintų bei Švenčionių rajonus, kurių žemės vertę didina rekreacijai tinkamas gamtovaizdis. Mažiausios žemės kainos yra trečiąją grupę sudarančiuose šalies šiaurės rytu bei pietiniuose pakraščiuose ir vakarinės (išskyrus pajūrį) dalies rajonuose. Jų vidutinė žemės ūkio paskirties žemės kaina 2008 m. svyravo nuo 1 200 iki 2 000 Lt/ha.

Lietuvai įstojus į ES, pradėjo galioti Bendrijoje taikoma paramos žemės ūkiui sistema. Europos žemės ūkio modelis atspindi daugiatafunkcinę ūkininkavimo svarbą kraštovaizdžio, maisto produktų gamybos ir kultūros bei gamtos paveldo turtinamumui ir įvairovei, todėl žemės ūkis remiamas ne tik kaip pagrindinis kaimo gyventojų pajamų šaltinis, bet ir dėl aplinkosaugos, kaimo infrastruktūros palaikymo bei plėtojimo ir kitų funkcijų vykdymo /Kriščiukaitienė ir kt., 2006/. ES yra remiami ūkininkai, ūkininkaujantys MPŪV, nes žemės ūkio veikla turi teigiamos įtakos ne tik kaimo žmonių užimtumui, bet ir viešųjų gėrybių kūrimui /Dobbas, Pretyt, 2004; Treinys, 2002/. MPŪV atrenkamos pagal šiuos kriterijus: mažas žemės ūkio naudojamų našumas ir grūdinių augalų derlingumas, mažesnis gyvenotojų tankumas, gyventojų skaičiaus regresas, didesnė nei 15 proc. užimtųjų žemės ūkyje dalis.

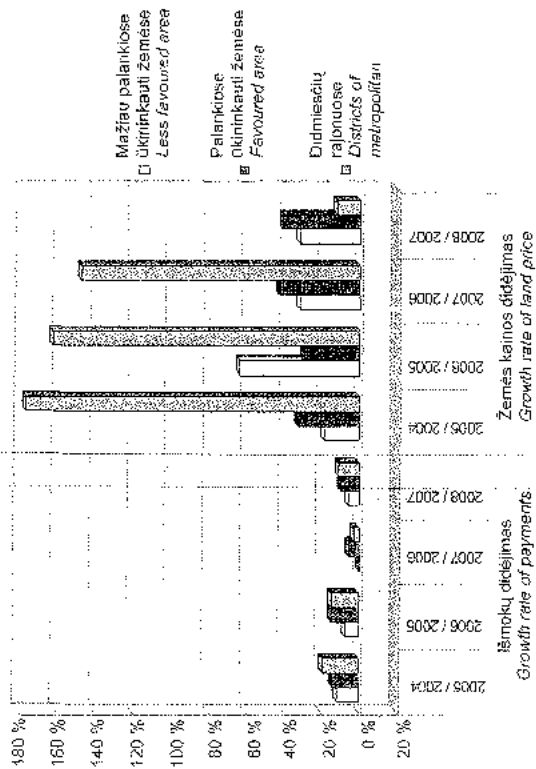
Lietuvoje beveik pusė žemės ūkio naudmenų užima MPŪV. 2004–2008 m. buvo mokamos dviejų tipų MPŪV išmokos. Vienos jų, skirtos ūkininkaujantiems labai nepalankiose ūkininkauti vietovėse, siekė 260 Lt/ha, o kitos, skirtos ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse – 195 Lt/ha. Ši parama skirta papildomai prie mokamų tiesioginių išmokų, nepriklausomai nuo pagamintos produkcijos, ir jai galiojo iš esmės tik vienas kriterijus, t. y. parama skirta už plotus, kurie yra geros agrarinės būklės.

Vidutinis išmokų dydis apskaičiuotas pagal Nacionalinei mokėjimo agentūrai pateiktas autorizuotas paraiškas išmokoms gauti. Vidutinį išmokų dydį analizuojant pagal savivaldybes matyti, kad didžiausios išmokos 2008 m. buvo išmokos kėlos Varenos – 521 Lt/ha, Švenčionių – 487 Lt/ha, Šalčininkų – 485 Lt/ha ir Ukmergės – 473 Lt/ha rajonuose. Mažiausios išmokos apskaičiuotos Jurbarko – 273 Lt/ha, Vilniaus – 287 Lt/ha, Kalvarijų – 294 Lt/ha ir Prienų – 298 Lt/ha rajonuose.

Lyginant išmokų dydžio ir žemės kainos augimą matyti, kad žemės kaina didėjo daug sparčiau.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vidutinė žemės kaina palankiose ūkininkauti žemėse, kuriose išmokos mažesnės, didėjo sparčiau nei nepalankiose ūkininkauti vietovėse, nors pastarosiose išmokos, tenkančios 1 ha žemės, yra beveik dvigubai didesnės. Nors 2008 m. duomenys parodė, kad vidutinė kaina nepalankiose ūkininkauti žemėse išaugo 64 proc., tačiau iš esmės tokį šuolį lėmė vieno Elektrėnų rajono rezultatai. Jame keliolika hektarų žemės įsigyta komercinių objektų statybai, o žemės kaina svyravo apie 50–70 tūkst. Lt už arą.

Vidutinę žemės kainą ir vidutinį išmokų dydį lyginant pagal savivaldybes matyti, kad daugeliu atvejų žemės kaina mažesnė nei vidutinė yra tose savivaldybėse, kuriose vidutiniš apskaičiuotų išmokų dydis yra didžiausias. Labiausiai išsiskiria tos grupės rajonai, kuriuose žemė daugiausia įsigyjama ne žemės ūkio veiklai plėtoti, o kitais tikslais, pvz., Vilniaus rajonas, kur išmokos dydis už 1 ha žemės sudaro vos trečdali procento vieno hektaro žemės kainos, Klaipėdos r. – 0,5 proc., Kauno r. – 1,7 proc. ir Trakų r. – 5,3 proc. Tačiau ir aktyvia žemės ūkio veikla pasižymičiuose antrosios grupės rajonuose – Pasvalio, Pakruojo, Radviliškio – išmokų dydis neviršija 9 proc. žemės kainos. O Anykščių, Zarasų, Ignalinos ir Verėnos rajonuose, kuriuose vidutis išmokų dydis viršija šalies vidurkį, 1 ha žemės kaina yra tik maždaug tris kartus didesnė nei išmokų dydis. Taigi šiuose rajonuose vien tik gaunamos išmokos vos per trejus metus padengia žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo išlaidas.

Paveikslas. Išmokų, tenkančių 1 ha žemės, ir vidutinės 1 ha žemės kainos didėjimas 2004–2008 m., proc.

Figure. Growth rate of UAA payments and land price per 1 ha in 2004–2008, in per cent

Šaltiniai / References: VĮ Registrų centras, Nacionalinė mokėjimo agentūra / SE Registry Centre, National Payment Agency.

Nepaisant bendros didėjimo tendencijos, įvairiuose rajonuose žemės kainos klimas buvo nevienodas. Bei didmiesčių rajonų, kuriuose žemės ūkio paskirties žemės kaina nuo 2003 iki 2008 m. pradžios padidėjo itin daug – 20.7 karto, palankioje ūkininkauti žemėsė j išaugo 3.5, o mažiau palankioje – beveik 2,9 karto.

Aktyvėjo ir prekyba žemės ūkio paskirties žeme. Nustatyta, kad derlinguose rajonuose užfiksuotas didesnis (5,1 proc.) vidutinis rinkos aktyvumas nei nederinguose žemėsė (4,4 proc.). Didesnis aktyvumas užfiksuotas tuose derlinguose rajonuose, kuriuose yra didesnė žemės ūkio bendrovių ir kitų juridinių asmenų dirbamos žemės dalis, didesnis vidutinis ūkio dydis ir mažesni nedeklaruotos žemės plotai. MPŪV aktyvumą teigiamai veikia registruotų ūkininkų ūkių dalis deklaruotose žemėsė. Tai rodo, kad konkurencingos ūkio struktūros plečia savo žemėvaldas ir taip didina aktyvumo rodiklį (Ciapaitė, 2006).

Prekybos žemės sklypais aktyvumą lyginant su žemės kainomis matyti, kad vidutinės kainos aukštesnės būtent tuose rajonuose, kur aktyvumas didesnis. Išimčių sudaro Švenčionių rajonas, kur prekybos aktyvumas yra mažas, o žemės kainos didelės. Jame žemė perkama rekreacinei veiklai vystyti, todėl ir žemės sklypų kaina yra didesnė.

Vidutinė žemės kaina yra aukštesnė tuose rajonuose, kuriuose didesnė procentinė kaimo valdų ploto dalį užima jaunesni nei 40 metų savininkų valdos, ir atvirkščiai, tuose rajonuose, kuriuose didesnė žemės ploto dalį užima vyresni nei 60 metų savininkų valdos, žemės kaina yra santykinai mažesnė. Kaimo gyventojų amžiaus įtaką žemės rinkai nurodo ir P. Aleknavičius (2007) bei A. Povilūnas (2008), teigiantys, kad apleistų žemių daugiausia Rytų Lietuvos regione, kuriame vyrąja nenašūs dirvožemiai ir yra mažiau darbingo amžiaus kaimo gyventojų. MPŪV jems yra geresnės sąlygos gauti valstybės lėšų vien už geros agrarinės būklės palaikymą, o tai neskatina savo žemės parduoti ar išnuomoti ūkininkautiems ir lėtina konkurencingų ūkių formavimosi procesą (Aleknavičius, 2007; Povilūnas, 2008). Tai patvirtina ir statistiniai duomenys. 2008 m. iš visų ūkininkų, deklaruosčių pasėlius labai nepalankioje ūkininkauti vietovėsė, net 53 proc. buvo vyresni nei 60 metų, jiems priklausė 39 proc. viso deklaruoto ploto. Mažiau nepalankioje ūkininkauti vietovėsė šie skaičiai mažesni – atitinkamai 45 proc. deklaruosčiųjų ir 30 proc. valdomos žemės. Jaunesni nei 40 metų ūkininkai didelio bei mažo nepalankumo vietovėsė sudarė atitinkamai 11 bei 14 proc. visų deklaruosčiųjų ir valdė 18 bei 21 proc. visos deklaruotos žemės.

Esant mažesnei produkcijos gamybai, vidutinis ūkio dydis MPŪV teoriskai turėtų būti didesnis nei PŪV, tačiau Lietuvoje vidutinis ūkio dydis PŪV yra 28 proc. didesnis nei MPŪV (Kriščiukaičiai, Galnaitytė, 2008). Ūkių struktūrą vertinant pagal 2008 m. deklaruotą plotą, net 82,1 proc. visų ūkių, deklaruosčių pasėlius labai nepalankioje ūkininkauti vietovėsė, turėjo iki 10 ha, o jų valdomas žemės plotas sudarė 37,6 proc. viso deklaruoto ploto. Mažiau nepalankioje ūkininkauti vietovėsė ne didesni nei 10 ha ploto ūkiai sudarė 75,1 proc. visų ūkių, o jų valdoma žemė užėmė 26,2 proc. visos deklaruotos žemės.

išvados

1. Tiesioginių ir MPŪV išmokų, susijusių su žemės plotu, mokėjimas buvo veiksnys, lėmęs žemės ūkio veiklos pagyvėjimą bei išjudinęs žemės ūkio paskirties žemės rinką. Tačiau tuo laikotarpiu ekonominių pakilimą išgyveno visas šalies ūkis, kurio plėtrai taip pat buvo būtina erdvė, todėl didėjo bendras žemės poreikis, nepaisant jos paskirties. Kadangi žemės kainą formavo visų investuotojų grupių, kuriose ūkininkai nebuvo dominuojantys ir finansiškai pajėgiausi, interesai, galima padaryti išvadą, kad tuo rinkos vystymosi tarpsniu išmokų dydis žemės kainai didelės įtakos nepadarė.

2. MPŪV išmokos, kurių paskirtis – išsaugoti kraštovaizdį, palaikyti gyvūnų bingą kaimo bendruomenę ir užtikrinti tvarų žemės ūkio paskirties žemės naujoji, iš esmės yra reikšmingesnės socialiniu aspektu, tačiau ekonominiu atžvilgiu netgi stabdo žemės rinkos aktyvumą. Dauguma MPŪV ūkininkautiančių ūkininkų yra vyresnio amžiaus natūrinų ūkių savininkai, neturintys tikslo ir galimybių modernizuoti ar plėsti ūkį. Turimas žemės plotas jiems leidžia gauti išmokas, kurių suma sudaro nuo kelių šimtų iki kelių tūkstančių litų per metus ir yra kaip priedas prie pensijos, palengvinantis pragyvenimą. Todėl, atsisveigiant į vyresnio amžiaus ūkininkų gyvenimo būdą, mažai tikėtina, kad jie atsisakytų žemės ūkio veiklos ir žemės nuosavybės. Taigi MPŪV išmokos lėmė tai, kad didelė dalis žemės ploto, nedalyvauja rinkos procesuose ir stabdo konkurencingų ūkių formavimąsi.

LITERATŪRA

1. Aleknavičius P. Kaimiškųjų teritorijų žemės naudojimo problemos // Žemės ūkio mokslai. – 2007, Nr. 1, p. 82–90
2. Čiapiaitė A. Žemės ūkio socialinė ekonominė įtaka kaimo plėtrai // Žemės ūkio mokslai. – 2006, Nr. 1 (priedas), p. 62–71
3. Dobbs T. L., Pretty J. N. Agro-environmental stewardship schemes and "multifunctionality" // Review of Agricultural Economics. – 2004, vol. 26, No. 2, p. 220–237. Internetė: <<http://www3.interscience.wiley.com/journal/118799469/issue>> [žiūrėta 2009-04-03]
4. Hurrelmann A. Analysing markets as organizations: a new perspective on agricultural land markets. – 2004. Internetė: <<http://econpapers.repec.org/article/agsagrec0/012.htm>> [žiūrėta 2009-04-01]
5. Kriščiukaitienė I., Gaišnaitytė A. Paramos įvertinimas ūkiams, esantiems mažiau patankiose ūkininkauti vietovėse // Vadybos mokslas ir studijos – kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai – 2008, Nr. 12 (1), p. 68–75
6. Kriščiukaitienė I., Tamosaitienė A., Andrikiienė S. Ūkio veiklos modeliavimas išskant pelningiausių sprendimų // Žemės ūkio mokslai. – 2006, Nr. 1 (priedas), p. 35–47
7. Lakis A. Žemės išteklių ir jų valdymas // Lietuvos žemės ir maisto ūkis 2007. – Vilnius, 2008, p. 30–37
8. Pivvere I. Characteristics of land resources in Latvia // Economics and rural development – 2008, vol. 4, No. 1 (5), p. 29–36. Internetė: <http://www.lzuu.lt/eng/economics_and_rural_development.html> [žiūrėta 2009-04-02]
9. Povilūnas A. Lietuvos žemės ūkio grįžimas į rinkos santykius ir ūkininkijos ekonominė raida: monografija. – Vilnius, 2008. – 448 p.
10. Treinys M. Kaimo veiklos daugiafunkciškumas ir bendruomenių funkcijos // Žemės ūkio mokslai. – 2002, Nr. 4 (priedas), p. 61–71

THE INFLUENCE OF THE COMPENSATORY PAYMENTS FOR LESS FAVOURED AREAS ON THE LITHUANIAN LAND MARKET

A. Lakis

Summary

The research "Changes in the market of land used for agricultural activities" was carried out under the order of the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania. The report emphasizes that in order to seek for the stable and socially beneficial development of land market it is necessary to watch and analyse it, and to take minimal measures motivating or directing towards socially favourable direction. The increase of land market raises substantial questions such as: what factors condition this growth and if the policy of agricultural support impacts on the processes of land market? The results of research show what reliance exists between the increased activity of land market and the payments for less favoured areas.

Key words: land market, less favoured farming areas, compensatory payments.

ANKŠTINIŲ ŽOLYNŲ PRODUKTYVUMAS EKOLOGINIAME ŪKYJE

Jonas ŠLEPETYS

Lietuvos žemdirbystės institutas
Instituto al. 1, Akademija, Kėdainių r. sav.
El. paštas: jonas.slepety@lzi.lt

Santrauka

Tyrimų tikslas – iširti ir parinkti ilgiau derančių ankštinių žolių rūšis, tinkančias ekologiniam ūkiui. Tyrimai vyko Dėnuvoje, giliau karbonatiname giliau glėžiskame rudžemyje (*Endocalcar-Endohypoglyc Cambisol*). Žolynai naudoti penkerius metus, plauti du ir tris kartus per sezoną. Didžiausias ilgaamžių žolynų sausųjų medžiagų derlius ir daugiausia apykatinės energijos žolėse susikaupė trečiaisiais žolynų naudojimo metais. Neturėti ankštiniai žolynai penktaisiais naudojimo metais derėjo pakankamai gerai – gautas iki 4,09 t ha⁻¹ sausųjų medžiagų derlius. Geriausiai derėjo rytinių ožiarūčių ir mėlynžiedžių tuocernų mišrus žolynas su eraičinsvidremis. Pasėtos grynos mėlynžiedės lucernos, rytiniai ožiarūčiai ir sėjamijsi esparcetai net ir penktaisiais naudojimo metais gerai išliko ir vyravo žolynuose. Pjaunant 2–3 kartus gautas panašaus žolės derlius, tačiau pjaunant rečiau žolynuose išliko daugiau ankštinių žolių.

Reikšminiai žodžiai: ankštiniai žolynai, produktyvumas, ekologinis ūkis.

Įvadas

Salyje daugiametės žolės užima apie 1,3 mln. hektarų. Tai didieji visos pasaulio struktūros dalis, o nuo žolynų būklės labai priklauso geros kokybės gyvulininkystės produktų gamyba ir pasiūla tarptautinei rinkai, todėl yra svarbūs ir teoriniai, ir praktiniai žolynų tyrimai. Ankštinės žolės yra vieni pagrindinių augalų ekologinės ir tausojamosios žemdirbystės sistemose. Ypač svarbu, kad ankštinių žolių nereikia tręšti azoto trąšomis. Dėl azotą kaupiančių bakterijų ankštinės žolės gali pačios apsirūpinti azotu ir aprūpinti mišiniuose augančias varpinės žolės. Suarus tokius žolynus, sukauptą biologinį azotą gali pasisavinti po jų sėjimomose auginami augalai. Ekologinė žemdirbystė ir gamtos apsaugos reikalavimai skatina plėsti daugiamečių žolių, įjunkiančių moderniam ūkininkavimui, asortimentą (Frame et al., 1998). Didejantį visaverčių batymingų pašarų poreikį galima patenkinti auginant daugiau ankštinių augalų. Atlika daug ankštinių žolių tyrimų, kurių metu nustatyta, kad ankštinių žolių vertė gali įvairuoti nuo neigiamos iki teigiamos ir itin priklauso nuo jų augimo, išlikimo bei naudojimo (Tuori et al., 2000; Hopkins, 2001). Ankštinės žolės pasižymi ir nepageidautinomis savybėmis, pavyzdžiui, trumpa amžiumu. Lietuvoje dažniausiai auginami ankstyvieji raudonieji arba mažiau paplitę reusvieji dobilai gerai dera tik 1–2 naudojimo metais. Trečiaisiais naudojimo metais jie dažnai visai žuva ar labai išretėja, todėl ekologiškai ūkininkaujant reikėtų auginuti kitas ankštinės žolės, kurios derėtų ilgiau.